

Володимир ГАЛИК,

orcid.org/0000-0001-9761-7661

кандидат історичних наук, доцент, докторант кафедри
всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
(Україна, Дрогобич) galykvol@ukr.net

**НОВІ ФАКТИ ДО ІСТОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ ВОЛОДИМИРОМ КОБРИНОМ
ФРАНКОВОЇ ПОЕМИ «МОЙСЕЙ» НА ПОЛЬСЬКУ МОВУ
(ЗА ЗМІСТОМ ЗБЕРЕЖЕНОГО ЕПІСТОЛЯРНЮ 1913 – 1914 рр.
ВІД ПЕРЕКЛАДАЧА ДО ПИСЬМЕННИКА)¹**

На основі листів Володимира Кобрин до Івана Франка, які зберігаються у відділі рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, а також маловідомих джерел, простежується історія процесу перекладу Володимиром Кобрином Франкової поеми «Мойсей» на польську мову. Встановлено, що дрогобичанин Володимир Кобрин здобувши успішну юридичну практику в Дрогобичі та Бориславі, будучи на пості адвоката та судді, активно займався громадсько-політичною роботою. Добре володіння польською мовою та письменницький талант, спричинили до того, що В. Кобрин почав займатися перекладацькою діяльністю. Саме збережені листи В. Кобрин до автора поеми «Мойсей», проливають світло на творчу співпрацю І. Франка і перекладача його поеми. У них докладно розповідається про його переклади польською мовою низки творів І. Франка, зокрема поеми «Мойсей».

Ключові слова: Іван Франко, Володимир Кобрин, перекладач, поема «Мойсей», польськомовний переклад, епістолярій, співпраця.

Volodymyr HALYK,

Ph D (History), Assistant Professor,

Doctorant of World History and Special Historical Disciplines,

Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University

(Ukraine, Drohobych) galykvol@ukr.net

**NEW FACTS OF VOLODYMYR KOBRYN'S
TRANSLATION OF FRANKO'S POEM «MOSES» INTO THE POLISH LANGUAGE
(ACCORDING TO THE PRESERVED CORRESPONDENCE OF 1913 – 1914 FROM
THE TRANSLATOR TO THE WRITER)**

In the proposed research the significance of the epistolary heritage to Ivan Franko is considered. On the basis of Volodymyr Kobryn's letters to Ivan Franko, which is kept in the manuscript fund department and textology of Taras Shevchenko Institute of Literature of Ukrainian NAN, as well as little known sources the history of the process of Volodymyr Kobryn's translation of Franko's poem «Moses» in the Polish language is traced.

It is ascertained that Drohobecher Volodymyr Kobryn acquired successful juridical practice in Drohobech and Boryslaw when at the post of a lawyer and a judge and during his public and political work.

His good knowledge of the Polish language and his talent of a writer conditioned his turn to translation activity. It is the Franko's letters from Kobryn to the author of poem «Moses» shed light on the creative cooperation of Ivan Franko with the translator of his poem. These letters narrowly tell of Kobryn's Polish translations of a number of Franko's writings, for example, of his poems «Moses» and «Lys Mykita» («Fox Mykita»), his poetic piece «Kamieniari» («The Stonemasons»).

The translated by Kobryn Franko's poem «Moses» was published in 1914 under the title: «Franko I. Mojżesz. Poemat / Tłomaczył z ukraińskiego przy współudziale autora Włodzimierz Kobryn. Lwów, 1914. 99 s.». The book was edited by the author's cost in Lviv, in the «Drukarnia Powzscesna» publishing house. What is remarkable is that

¹ Публікація містить результати досліджень, проведених у рамках виконання наукового проекту «Українсько-польсько-єврейські взаємини у Східній Галичині (перша половина XX ст.): історичний досвід, уроки для сучасності», що фінансується за рахунок коштів загального фонду державного бюджету. ID:95861 29.08.2017 (176-1).

during the preparation of poem «Moses» for publication in the polish language I. Franko himself not only corrected the translation, but also made the translation of his preface that was present in the Ukrainian edition in 1913. In the Polish variant (it was written during December 8–13, 1913) I. Franko added the introduction, in which he told about the historical authenticity of the figure of Moses, and, also, inserted the appeal to his readers wherein he accentuated on the significance of the poem translated by the Ukrainian V. Kobryn in Polish for the Polish public. He expressed his thankfulness to the translator for his thorough work and for his taking into close consideration the corrections that Franko had made after having compared the translation with the original. The author of the introduction expressed his hope that the Polish and Ukrainian societies would receive his poem as a proof of their mutual cooperation in the field of literature and science.

Key words: Ivan Franko, Volodymyr Kobryn, translator, poem «Moses», Polish translation, epistolsary, cooperation.

Постановка проблеми. Геніальність, багатогранна діяльність та творча спадщина Івана Франка цікавила і продовжує цікавити не тільки дослідників-франкознавців а й усіх хто прямо чи опосередковано наштовхується на його різножанрові твори як в Україні так і за рубезем. І це не дивно, адже великий українець сформував свою індивідуальність у коловороті низки культур, зокрема польської, адже виріс у культурно-освітньому та політичному середовищі в межах українсько-польського пограниччя. З огляду на це нагромадилася значна польськомовна спадщина Івана Франка, яка за підрахунками бібліографів та дослідників-франкознавців, налічує приблизно понад 11 сотень статей. Це не дивно, адже вчений, заробляючи на хліб саме літературно-публіцистичною працею, часто друкувався на шпальтах польськомовних часописів, а подекуди був і їх головним редактором. Чимало творів І. Франка було перекладено на польську мову, зокрема, його славнозвісна поема «Мойсей», яка вважається найяскравішим витвором в українській літературі на початку ХХ ст. З огляду на це актуальним вбачається звернення до історії перекладу на польську Франкової поеми «Мойсей» його сучасником – Володимиром Кобриним.

Аналіз досліджень. Вихід польською мовою Франкової поеми «Мойсей», був схвально зустрінутий тогочасною громадськістю. Зокрема, 18 червня 1914 р. у Львові на сторінках часопису «Gazeta Wieczorna» (Gazeta Wieczorna. 1914. № 1929. С. 2.) було розміщено похвальний відгук на видання «Mojżesz». Згодом, на сторінках видань «Wielka literatura powszechna» (Wielka literatura powszechna. Warszawa, 1933. Т. 6. cz. 2. S. 717–718.) та «Panteon wielkich tworców» (Z «Mojżesza» Wstęp / Przeł. Wł. Kobryn // Panteon wielkich tworców. 1936. S. 341–342.) передруковано уривки під назвою «Z «Mojżesza» Wstęp / Przeł. Wł. Kobryn». Польськомовного перекладу В. Кобриним Франкової поеми «Мойсей» у контексті вивчення перекладів польською мовою творів письменника торкалися сучасні дослідники – як українські (Теплий, 2014), (Якимович, 2014) так і польські (Czetyrba-Piszczako, 2016). Також, окремі аспекти досліджуваної проблеми (листи В. Кобринина до І. Франка) були уже предметом зацікавлення І. Горака та О. Звір (Горак, Звір, 2007) й самого автора (Галик, 2011; Галик, 2012а; Галик, 2012б).

Мета статті. На основі існуючого доробку з порушеної проблеми та із залученням даних нових джерел, намагатимемось максимально повно представити загалу історію перекладу Володимиром Кобриним Франкової поеми «Мойсей» на польську мову у 1913 р. та її польськомовного видання у 1914 р.

Виклад основного матеріалу. Кобрин Володимир Іванович (псевдонім: Мірко; народився 20 червня 1879 р. у м. Дрогобич, тепер райцентр Львівської обл. – помер у липні 1941 р. там же) – український перекладач, правник, громадсько-політичний діяч.

Народився в багатодітній родині дрогобицького столяра, пізніше урядника австрійської жан-дармерії. Досить вдало склалася кар'єра В. Кобринина: закінчив Дрогобицьку нормальну школу, згодом Дрогобицьку гімназію, де у свій час навчався і І. Франко. Після закінчення правничого факультету Львівського університету (1904 р.), В. Кобрин успішно пройшов юридичну практику в Дрогобичі та Бориславі на посадах адвоката й судді. Активно займався громадсько-політичною роботою. У червні 1911 р. брав участь у виборах до австрійської Державної Ради (увійшли в історію Дрогобича як «криваві вибори») по окрузі Дрогобич – Сколе – Турка як кандидат від українських соціал-демократів, але послом так і не став. У 1939 р. чи мабуть у 1940 р. В. Кобрин став

кореспондентом дрогобицької газети «Більшовицька правда» (Див. про це у: Галик, 2011; Галик, 2012а; Галик, 2012b; Пастух, 1991; Пастух, 2002; Пастух, 2005).

**Володимир Кобрин –
(1879 – 1941).**

Посвідчення особи.

(Із приватної збірки Леоніда Тимошенка)

22 червня 1941 р. В. Кобрин разом із дружиною Ольгою, сином Мирославом (інженером) і невісткою Ганною (вчителькою французької мови) був заарештований органами НКВД. Невдовзі (приблизно на початку липня 1941 р.) родину Кобринів замордовано в дрогобицьких кагівнях НКВД. Протягом серпня – листопада 1990 р. на території колишнього приміщення НКВД – КДБ на вул. Стрийській у Дрогобичі проведено розкопки, в ході яких викопано останки 486 осіб, які загинули від рук НКВД. Серед знайдених, розпізнано останки родини Кобринів, які перепоховали у братській могилі жертв НКВД у Дрогобичі. На будинку, де мешкала родина Кобринів у Дрогобичі (вул. Стрийській, 104, тепер Стрийська, 134/2), від імені українського товариства «Меморіал» їм встановлено пам'ятну дошку як жертвам НКВД (Див. про це у: Галик, 2011; Галик, 2012а; Галик, 2012b; Пастух, 1991; Пастух, 2002; Пастух, 2005).

В контексті хочемо звернути увагу на такий факт, що 10 грудня 1948 р. Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка у Львові придбав (за 1000 крб.) у Кобрини Петра Олексійовича (мешканця Дрогобича, що проживав на вул. Пушкіна, 7) кишеньковий срібний іменний годинник, котрий належав І. Франкові із монограмою «І. Ф.». Цей годинник, у знак дружби, І. Франко подарував В. Кобрину в 1896 р. Згодом годинник був подарований В. Кобрином своєму внукові Петрові Кобрину. Сьогодні музейний експонат експонується на робочому столі письменника поряд з польським перекладом «*Mojzesz*» у виконанні В. Кобрини. (ЛМІФ. Архів музею. Оп. 1. Спр. № 28. Арк. 111; 8. С. 196–197). Проте, не маємо даних про те, чи дійсно був у В. Кобрини син Олексій. Дрогобицький краєзнавець Р. Пастух стверджує, що В. Кобрин мав братів Левона, Михайла (працювали на пошті у Львові, яка розташовувалася на станції Підзамче) та Евгена (загинув у лавах легіону УСС) і сестер – Йосифу та Марію (Йосифа вийшла заміж за Івана Коцибалу, була поштовою працівницею в Дрогобичі, а Марія проживала самотньо) (Пастух, 2005: 3).

З огляду на це, видається сумнівним, щоб 40-річний І. Франко дійсно обмінявся із 17-річним юнаком В. Кобрином «в знак дружби» такою цінною тогочасною річчю, як годинник, та ще й з приватною монограмою. Ми з львівським франкознавцем Є. Нахліком припускаємо, що це могло трапитися очевидно дещо пізніше, а точніше, коли саме В. Кобрин перекладав Франкового «*Мойсея*»: із другої половини листопада – на початку грудня 1913 р., коли В. Кобрин зустрічався з І. Франком, або ж коли переклад уже вийшов, тобто починаючи від другої половини квітня 1914 р. Тому на наш погляд, факт про подарований І. Франком В. Кобрині іменний срібний годинник, котрий згодом був придбаний Львівським національним літературно-меморіальним музеєм Івана Франка у буцімто Кобринових родичів, вимагає ґрунтовного дослідження, розшуку нових джерел, а в першу чергу – з'ясування правдивості існування особи самого Петра Олексійовича Кобрини та його біографії.

**Будинок, де проживав Володимир Кобрин із родиною на вулиці
Стрийській, № 104 у Дрогобичі (тепер вул. Стрийська, 134/2).**

Світлина Володимира Галика. (2016 р.)

Звернемо увагу й на те, що у приватній бібліотеці В. Кобрини були книжки І. Франка, М. Грушевського, С. Єфремова. Добре володіння польською мовою і письменницький талант сприяли тому, що В. Кобрин перекладав польською мовою «Кобзар» Т. Шевченка, кілька творів І. Франка. Доля згаданих перекладів В. Кобрини невідома, окрім виданої польською мовою поеми І. Франка «Мойсей» 1914 р. (Див. про це у: Галик, 2011; Галик, 2012а; Галик, 2012b; Пастух, 1991; Пастух, 2002; Пастух, 2005). Важко також стверджувати про те, чи писав В. Кобрин автентичні праці українською чи польською мовами.

У Відділі рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (Ф. 3, Іван Франко) збереглося 7 листів В. Кобрини до І. Франка, які були надіслані йому із поштової скриньки Дрогобича. Відписи І. Франка невідомі. Збережені листи проливають світло на творчу співпрацю письменника та перекладача його творів. У першому листі від 24 жовтня 1913 р. В. Кобрин, «ц[ісарсько]. к[оролівський]. судия», давав знати, що до 40-річчя громадської та літературної діяльності І. Франка зробив переклад поеми «Мойсей» польською мовою та просив дозволу на видрук перекладу. Отриманий дохід від продажу майбутнього накладу В. Кобрин мав намір передати у ювілейний фонд І. Франка. На прохання В. Кобрини І. Франко мав спочатку передивитися переклад і дати письмовий дозвіл на його публікування (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 49–50).

В контексті зазначимо, що ще 30 вересня 1913 р. І. Франко отримав аналогічну пропозицію із Самбора від Стефана Сілецького: «Високоповажаний і Достойний Пане Доктор! Перепрашаю дуже, що смію удаватись до Вас Високоповажаний Пане Доктор з просьбою: іменно я хотів би напечатати Польський перевід Вашого «Мойсея» і тому прошу о ласкаве позволене. Маю вже переведених кілька розділів і маю надію, що і інші переведу, та хотівбим знати, чи Ви Високоповажаний Пане Доктор згодитесь на се і мені позволите. Если Ви Пане Доктор позволите, то я перевід пришлю до ласкавої оціни<...>» (ІЛ. Ф. 3. № 1634. С. 170–171). Про реакцію І. Франка на цю пропозицію поки що даних не знаходимо – мабуть даний переклад так і не був реалізований.

Наступний лист В. Кобрини, від 27 жовтня 1913 р., розповідає про те, що В. Кобрин на прохання І. Франка вислав йому два примірники рукопису перекладу для ознайомлення і вирішення: дати дозвіл на видавання перекладу, оскільки не бажав «входити в колізію із законом о правах авторських». Також автор листа зазначив: «<...> хоч великі труднощі були до побореня, старався я в своїм перекладі по можности вірно держати ся краси оригіналу і віддати єї такою віршо-

вою формою, як в оригіналі. Дуже буду вдячний, если Високоповажаний Автор схотілиби гдеякі можливі похибки еще перед друком поправити» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 55–56).

Із наступного листа довідуємося, що мабуть І. Франко не був повністю задоволений запропонованим перекладом, адже зробив деякі виправлення. 10 листопада 1913 р. В. Кобрин писав до поета: «Дуже ся тішу, що завдяки Вашій допоміжній переклад «Мойсея» дістає в кождім взгляді обшліфування, гідного високої ідеї провідної в незрівняному оригіналі <...> прошу не гніватися, що еще раз повторю мою просьбу, щоби Високоповажаний Добродій ласкаво – шануючи однак дороге здоровля – переглянули манускрипт і можливі еще уваги поробили. <...>» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 57). Рівночасно В. Кобрин визнав своє недоопрацювання: «Переконаюся, що я подекуди за мало прикладав ся або й спішив ся а вірш вимагає основнійшої праці. Пересилаю переписані початкові розділи причім я еще в деяких місцях позміняв гдещо<...>» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 58). Далі В. Кобрин повідомляв, що звернувся до «звітного, світової слави» німецького художника-ілюстратора Ефраїма Моше (Мавриція) Лілієна, який «живе в Німеччині (наш дрогобицький крайн[ин])» (народився 23 травня 1874 р., Дрогобич) і який ілюстрував єврейське видання Біблії (1900 р.) з проханням зробити «<...>вінету і пару образів до тексту «Мойсей», який без сумніву буде в силі побудити його талант артистичний» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 59–60).

Із листа від 12 грудня 1913 р. видно, що В. Кобрин зустрічався з І. Франком у Львові: «Простіт мені, що знов займу Вам кілька хвиль часу, але відчуваю конечну потребу бодай в часті направити моральну шкоду, яку заподіяв д. Твердохліб своїми перекладами Ваших віршів у виданні «Antologii ukr. Poetow», про що Ви згадували підчас нашої стрічі у Львові» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 61). Також В. Кобрин повідомляв, що переклав польською мовою вірш «Каменярі» й почав перекладати поему «Лис Микита». В. Кобрин запитував: «Цікавий єсьм, як поступає друк «Мойсея»? Сподію ся, що сего місяця повинен вийти рішучо. Прошу мене повідомити про евентуальні переешкоди в друку, а я звідси заурбовав-бим [замовив би. – В. Г.] заряд [наклад. – В. Г.] Друкарні. При нагоді просивбим о ласкаві уваги до перекладу «Каменярі» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 62–63).

Із змісту листа від 20 грудня 1913 р. можна побачити, що в цей час І. Франко активно трудився над передмовою до перекладу «Мойсея» польською мовою. В. Кобрин інформував, що один із Франкових прихильників ще з дрогобицьких часів, адвокат д-р Геймберг розказував про цю працю радникові Бережанському із Самбора, який доручив йому прохати І. Франка, щоб він у передмові до перекладу «Мойсея» виклав про своє бачення єврейської проблеми, оскільки вона «не в одному згляді [погляді. – В. Г.] є однакова, що герой поеми Мойсей – пророк жидівський – став ся через поему єї творця і серцю Українців о монго дорозшим <...>» (ІЛ. Ф. 3. № 1638. С. 227, 229). Разом із цим листом В. Кобрин надіслав для апробації переклад першої пісні поеми «Лис Микита» (ІЛ. Ф. 3. № 1638. С. 227, 229).

З листа від 16 квітня 1914 р. дізнаємося, що переклад поеми «Мойсей» уже вийшов з друку і В. Кобрин безкоштовно передав Франкові для розпродажу 1000 примірників. В. Кобрин пише: «Утішила мене дуже вістка про появу «Мойсея» в перекладі, бо друкарня, що так довго проволікала склад, не уважала навіть за відповідне сповістити мене об сїм, щоби я був в можности починати одвітні діспозиції. В наслідок цінного листа Вашого написав я вже до Книгарні Наук[ового] Тов[ариства] ім[ені] [Т.] [Г.] Шевченка і означив ціну одного примірника на 80 сотиків і припоручив книгарні, щоби зовсім застосувала ся до ласкавих діспозицій В[исоко]п[оважаного] Доктора яко необмеженого властителя 1.000 примірників. Друкарня доставила до книгарні ім[ені] Шевченка 200 екземплярів а еще 800 доставить для Пана Доктора, бо така моя інтенція [пропозиція – В. Г.], якої від самого початку вірно придержуюся. Прошу уклінно В[исоко]п[оважаного] Пана Доктора діспотувати [використовувати кошти – В. Г.] доволі своєю власністю і на свій рахунок» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 65–67). Загалом йдеться про видання: Franko I. Mojżesz. Poemat / Tłómaczył z ukraińskiego przy współudziale autora Włodzimierz Kobryn. Lwów, 1914. 99 s. На звороті обкладинки видання вказано: «Wielmożnomu panu D-rowi Iwanowi Frankowi w czterdziestolennią Rocznicę jego działalności literackiej pracę tę poświęca Tłómacz»² (Franko, 1914). Переклад здійснено за 2-м виданням. В оригіналі видання на обкладинці вказаний 1914 р., а на

² «Вельмишановному пану Докторові Іванові Франкові з нагоди сорокарічної літературної діяльності присвячується. Перекладач».

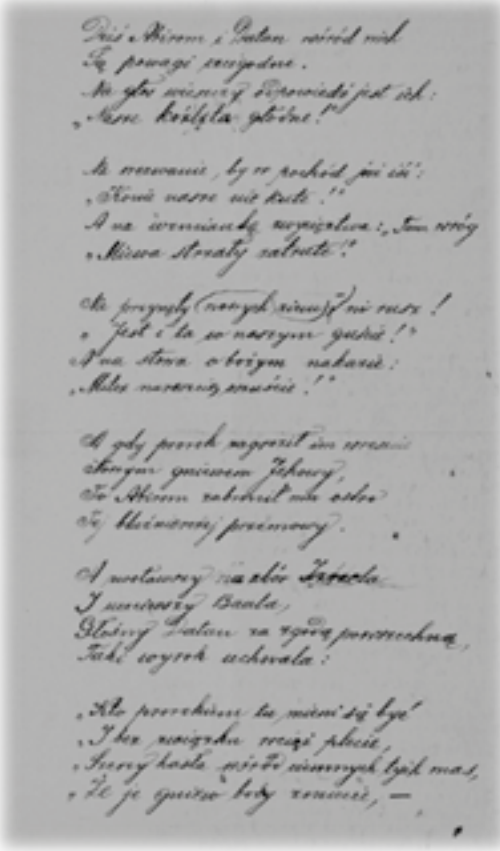
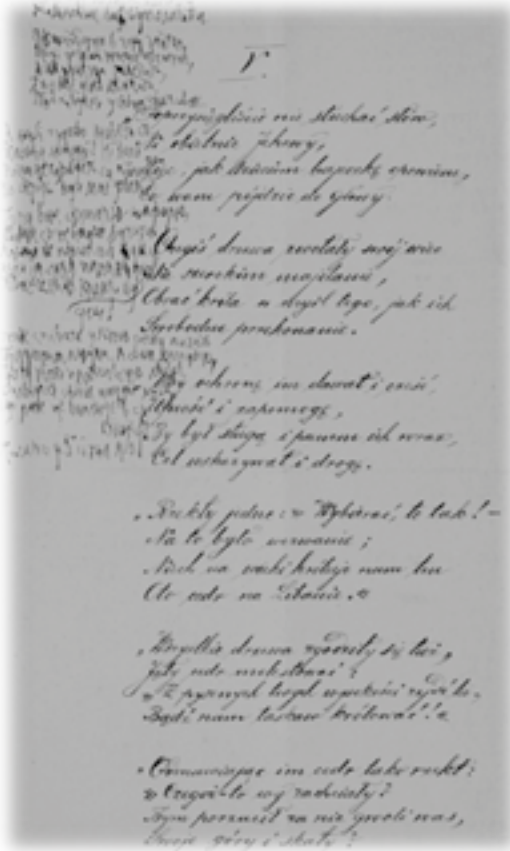

У кінці цього ж листа, В. Кобрин повідомляв І. Франка, що перекладає вже восьму пісню «Лиса Микити» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 65–67).

В останньому збереженому листі до І. Франка, датованому 25 квітня 1914 р., В. Кобрин сповіщав про деталі розповсюдження видрукованої вже книги «Mojżesz». Наприкінці листа автор зазначив: «Досить ніяково се виглядає, що «Діло» досі ні словечком не згадало, що вже вийшла книжка; чи може чекає, щоби котрась польська газета завстидала патріотів? Вже просив я д. Твердохл[і]ба, щоби в якій часописі зареклямував книжку, бо без того мало хто й знати-ме, що книжка вийшла» (ІЛ. Ф. 3. № 1631. С. 69–70).

Фрагменти оригіналу перекладу В. Кобрином Франкової поеми «Мойсей»

Оригінал писано рукою В. Кобрини

Подається за: (ІЛ. Ф. 3. № 428. С. 2, 4)

Важливим моментом є те, що при підготовці до друку польською мовою поеми «Мойсей» І. Франко не лише корегував переклад, а й особисто зробив польськомовний переклад своєї передмови, котра була уміщена у виданні українською 1913 р. У польськомовному варіанті (написаний упродовж 8–13 грудня 1913 р.) І. Франко додав вступ, у якому розповідає про історичність статті «Мойсей», а також умістив таке звернення до читачів: «*Podając do rąk polskiej publiczności mój poemat w polskim przekładzie Rusina, Włodzimierza Kobryna, czuję się spowodowanym wyrazić tu wdzięczność za staranne wykonanie przekładu, jakoteż za niemniej staranne dokonanie tych licznych poprawek, które przy porównywaniu przekładu z oryginałem uznałem za potrzebne, i wyrażam nadzieję, że polska publiczność przyjmie ten utwór jak dowód, że Polacy od Rusinów, przynajmniej na polu literatury i nauki, mogą spodziewać się nie tylko samej waśni i nienawiści*³ (Franko, 1914: XXIII).

³ «Подаючи польській громадськості у руки мою поему в польському перекладі українця Володимира Кобрини, висловлюю йому щиру подяку за старанно виконаний переклад, і за ретельне врахування значної кількості моїх поправок, котрі я зробив під час порівняння з оригіналом, та маю надію, що польська аудиторія прийме цей твір як доказ, що поляки від українців, принаймні на ниві літератури та науки, можуть сподіватися не тільки на суперечки й антипатію».

У Відділі рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (Ф. 3, Іван Франко) зберігається сім сторінок оригіналу перекладу В. Кобрини Франкової поеми «Мойсей» (ЛІ. Ф. 3. № 428. С. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14), а також порізані фрагменти, на чистих зворотах яких, уміщено текст, здебільшого писаний не рукою І. Франка (ЛІ. Ф. 3. № 669. С. 81, 83, 85, 87, 89, 91, 93, 97, 99, 103, 105, 107, 109, 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 132, 134, 136, 138, 140, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156).

Висновки. На превеликий жаль, незвіданою до сьогодні є доля листів Івана Франка до Володимира Кобрини, зміст яких дав би змогу ще більш ґрунтовно реконструювати історію польськомовного перекладу Франкового «Мойсея» Володимиром Кобрином. З огляду на це, багатообіцяючим залишається пошук нових джерел, зокрема епістолярної спадщини І. Франка де б була присутня порушена нами проблема, а це в свою чергу, дало б змогу більш вичерпно її розкрити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Галик, 2011 – Галик В. М. Адресати з Дрогобича до Івана Франка / Упорядкув., передм. і коментарі В. Галика. Дрогобич, 2011. С. 18–23; 107–114; 222–227.

Галик, 2012 – Галик В. М. Дрогобицькі юристи – кореспонденти Івана Франка // Збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич: Посвіт, 2012. Вип. І. С. 360–372.

Галик, 2012 – Галик В. М. Польськомовний «Мойсей» Івана Франка в перекладі дрогобичанина Володимира Кобрини // Пограниччя Польща – Україна. Науковий щорічник. 4. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Люблінський університет імені Марії Кюрі-Скłodовської. Дрогобич–Люблін: Коло, 2012. С. 61–77.

Горак, Звір, 2007 – Горак І., Звір О. Листи Володимира Кобрини до Івана Франка // Науковий вісник музею Івана Франка у Львові. Львів: Каменяр, 2007. Вип. 7. С. 256–265.

ЛІ – Відділ рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

ЛМІФ – Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка.

Нариси з історії Дрогобича (від найдавніших часів до початку ХХІ ст.) / Наук. ред. Л. Тимошенко. Дрогобич, 2009. 320 с.

Науковий вісник музею Івана Франка у Львові. Львів: Априорі, 2013. Вип. 14. С. 196–197.

Пастух, 1991 – Пастух Р. Вулицями старого Дрогобича. Л., 1991. 163, [2] с., [24] арк. іл.

Пастух, 2002 – Пастух Р. Дрогобич давній і сучасний у датах, подіях і фактах. Дрогобич: «Відродження», 2002. 96 с., 8 арк. іл.

Пастух, 2005 – Пастух Р. Про Кобринів нагадає лише чорна таблиця // Поступ. 2005. 3. II. С. 2.

Теплий, 2014 – Теплий І. Прижиттєві переклади й автопереклади творів Івана Франка (на матеріалі польської та російської мов) // Проблеми слов'янознавства. – 2014. – Вип. 63. С. 73–100.

Франко, 2005 – Франко І. Мойсей: Поема. Передмова. Дрогобич, 2005. С. 5–30; 97–100.

Франко, 2010 – Франко І. Мойсей: поема / Іван Франко; авт. вступ. ст. Д. Павличко; комен. та прим. М. Шалата. К.: Унів. Вид-во Пульсари, 2010. 144 с.

Шалата, 1997 – Шалата М. Письменники на Франковому Підгір'ї. Літературна карта // Дрогобиччина – земля Івана Франка. Дрогобич: Відродження, 1997. Т. 4. С. 499–552.

Якимович, 2014 – Якимович Б. Поема Івана Франка «Мойсей»: де, коли і як народжувався один з найвидатніших творів світової літератури ХХ ст. // Україна та українці: події далекі і близькі: вибрані праці; ЛНУ ім. І. Франка, Ін-т українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України та ін. Львів, 2014. С. 700–710.

Czetyrba-Piszczako, 2016 – Czetyrba-Piszczako M. Twórczość literacka Iwana Franki w przekładach polskich // Acta Neophilologica. Tom 18. Numer 2. Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2016.

Gazeta Wieczorna. 1914. № 1929. С. 2.

Wielka literatura powszechna. Warszawa, 1933. Т. 6. cz. 2. S. 717–718.

Z «Mojżesza» Wstęp / Przeł. Wł. Kobryn // Panteon wielkich tworców. 1936. S. 341–342.

Ziemia Drohobycka. Stowarzyszenie przyjaciół ziemi Drohobyckiej. Wrocław, 1995. № 8 (Maj). S. 43.

Franko, 1914 – Franko I. Mojżesz. Poemat / Tłómaczył z ukraińskiego przy współudziale autora Włodzimierz Kobryn. Lwów, 1914. 99 s.

REFERENCES

Halyk, 2011 – Halyk V. M. Adresaty z Drohobycha do Ivana Franka / Uporiadkuv., peredm. i komentari V. Halyka [Addressing from Drohobych to Ivan Franko / Ordering, foreword. and comments by V. Galik]. Drohobych, 2011. S. 18–23; 107–114; 222–227. [in Ukrainian]

Halyk, 2012 – Halyk V. M. Drohobytski yurysty – korespondenty Ivana Franka [Drohobych lawyers – Correspondent Franko] Zbirnyk naukovykh prats molodykh uchenykh Drohobytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka / Redaktery-uporiadnyky V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomria. Drohobych: Posvit, 2012. Vyp. I. S. 360–372. [in Ukrainian]

Halyk, 2012 – Halyk V. M. Polskomovnyi «Moisei» Ivana Franka v perekladi drohobychanyna Volodymyra Kobryna [Polish «Moses» Franko translated drohobychanyna Vladimir Kobrin]. Pohranychchia Polshcha – Ukraina. Naukovi shchorichnyk. 4. Drohobytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Ivana Franka, Liublinskyi universytet imeni Marii Kiuri-Sklodovskoi. Drohobych–Liublin: Kolo, 2012. S. 61–77. [in Ukrainian]

Horak, Zvir, 2007 – Horak I., Zvir O. Lysty Volodymyra Kobryna do Ivana Franka [Letters to Vladimir Kobrin Ivan Franko]. Naukovi visnyk muzeiu Ivana Franka u Lvovi. Lviv: Kameniar, 2007. Vyp. 7. S. 256–265. [in Ukrainian]

IL – Viddil rukopysnykh fondiv ta tekstolohii Instytutu literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy [Department of Handwriting Funds and Textology of the Institute of Literature them. T. G. Shevchenko National Academy of Sciences of Ukraine].

LMIF – Lvivskyi natsionalnyi literaturno-memorialnyi muzei Ivana Franka [Lviv National Literary and Memorial Museum of Ivan Franko].

Narysy z istorii Drohobycha (vid naidavnishykh chasiv do pochatku XXI st.) / Nauk. red. L. Tymoshenko [Essays on the history of Drohobych (from ancient times to the beginning of the XXI century) / Sciences. Ed. L. Tymoshenko]. Drohobych, 2009. 320 s. [in Ukrainian]

Naukovi visnyk muzeiu Ivana Franka u Lvovi [Scientific Herald of the Museum of Ivan Franko in Lviv]. Lviv: Apriori, 2013. Vyp. 14. S. 196–197. [in Ukrainian]

Pastukh, 1991 – Pastukh R. Vulytsiamy staroho Drohobycha [The streets of old Drohobych]. L., 1991. 163, [2] s., [24] ark. il. [in Ukrainian]

Pastukh, 2002 – Pastukh R. Drohobych davnii i suchasnyi u datakh, podiiakh i faktakh [Drohobych is ancient and modern in dates, events and facts]. Drohobych: «Vidrodzhennia», 2002. 96 s., 8 ark. il. [in Ukrainian]

Pastukh, 2005 – Pastukh R. Pro Kobryniv nahaduie lyshe chorna tablytsia [About Kobrinov only reminds of a black table About Kobrinov only reminds of a black table]. Postup. 2005. 3. II. S. 2. [in Ukrainian]

Teplyi, 2014 – Teplyi I. Pryzhyttievi pereklady y avtopereklady tvoriv Ivana Franka (na materialy polskoi ta rosiiskoi mov) [lifetime avtopereklady translations and works of Ivan Franko (based on Polish and Russian)]. Problemy slovianoznavstva. – 2014. – Vyp. 63. S. 73–100. [in Ukrainian]

Franko, 2005 – Franko I. Moisei: Poema. Peredmovna [Moses: Poem. Preface]. Drohobych, 2005. S. 5–30; 97–100. [in Ukrainian]

Franko, 2010 – Franko I. Moisei: poema / Ivan Franko; avt. vstup. st. D. Pavlychko; komen. ta prym. M. Shalata [Moses: The Poem / Ivan Franko; aut introduction. Art. D. Pavlychko; coman and admit M. Shalata]. K.: Univ. Vyd-vo Pulsary, 2010. 144 s. [in Ukrainian]

Shalata, 1997 – Shalata M. Pysmennyky na Frankovomu Pidhiri. Literaturna karta [Writers at the Frankivsk Podghorii. Literary map]. Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Drohobych: Vidrodzhennia, 1997. T. 4. S. 499–552. [in Ukrainian]

Iakymovych, 2014 – Yakymovych B. Poema Ivana Franka «Moisei»: de, koly i yak narodzhuvavsia odyn z naivydatnishykh tvoriv svitovoi literatury KhKh st. [Franko poem «Moses»: where, when and how was born one of the greatest works of world literature of the twentieth century]. Ukraina ta ukraintsi: podii daleki i blizki: vybrani pratsi; LNU im. I. Franka, In-t ukrainoznavstva im. Ivana Krypiakevycha NAN Ukrainy ta in. Lviv, 2014. S. 700–710. [in Ukrainian]

Czetyrba-Piszczako, 2016 – Czetyrba-Piszczako M. Twórczość literacka Iwana Franki w przekładach polskich [Literary work of Ivan Franka in Polish translations]. Acta Neophilologica. Tom 18. Numer 2. Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2016. [in Polish]

Gazeta Wieczorna. 1914. № 1929. S. 2. [in Polish]

Wielka literatura powszechna [Great general literature]. Warszawa, 1933. T. 6. cz. 2. S. 717–718.

Z «Mojżesza» Wstęp / Przeł. Wł. Kobryn [From «Mojżesza» Wstęp / Przeł. On. Kobryn]. Panteon wielkich tworców. 1936. S. 341–342. [in Polish]

Ziemia Drohobycka. Stowarzyszenie przyjaciół ziemi Drohobyckiej [Drohobycz land. Association of friends of Drohobycz land]. Wrocław, 1995. № 8 (Maj). S. 43. [in Polish]

Franko, 1914 – Franko I. Mojżesz. Poemat / Tłómaczył z ukraińskiego przy współudziale autora Włodzimierz Kobryn [Moses Poem / Translated from Ukrainian by the author Volodymyr Kobrin]. Lwów, 1914. 99 s. [in Polish]

Статтю подано до редакції 15.03.2018 р.